

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum
11 december 2025

Onze referentie
BZ2520956

Bijlage(n)
4

Contactpersoon

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Kabinetsreactie CAVV advies nr. 51 (bijzondere rechtsgevolgen ernstige schending dwingend internationaal recht)

Aanleiding

Ontvangst op 3 oktober 2025 van advies nr. 51 van de Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (CAVV) over bijzondere rechtsgevolgen van de ernstige schending van een regel van dwingend internationaal recht.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met de kabinetsreactie op advies nr. 51 van de CAVV, alsmede het ondertekenen van de aanbiedingsbrieven voor verzending aan de Eerste en Tweede Kamer en de CAVV.

Kernpunten

- Op 3 oktober 2025 bood de CAVV haar advies 'Bijzondere rechtsgevolgen van een regel van dwingend internationaal recht' uit. De CAVV heeft dit advies op uw verzoek uitgebracht. De wettelijke termijn voor verzending van de kabinetsreactie op dit advies is drie maanden daarna (3 januari 2026) aan de Eerste en Tweede Kamer.
- In haar advies gaat de CAVV in op de vraag of er een rechtsontwikkeling is of zou moeten zijn die leidt tot het bestaan van bijzondere rechtsgevolgen van een ernstige schending van een regel van dwingend internationaal recht, in aanvulling op de al bestaande rechtsgevolgen van een dergelijke schending.
- Het bestaan van zulke rechtsgevolgen zou een instrument kunnen bieden om nadere maatregelen te nemen tegen de Russische Federatie in antwoord op haar voortdurende agressie tegen Oekraïne. In het bijzonder het opheffen van immuniteit als een bijzonder rechtsgevolg zou meer mogelijkheden kunnen bieden om de bevroren tegoeden van de Russische Centrale Bank in te zetten.
- In haar advies concludeert de CAVV onder meer dat:
 - het opheffen van immuniteit op dit moment onder internationaal recht geen bijzonder rechtsgevolg is van een ernstige schending van een regel van dwingend internationaal recht (vaststelling 3);
 - er op dit moment geen rechtsontwikkeling wenselijk is die opheffen van immuniteit mogelijk maakt in geval van een ernstige

schending van een regel van dwingend internationaal recht (vaststelling 4); en

- Nederland, samen met gelijkgezinde staten, zou kunnen inzetten op het sluiten van een verdrag met regionale reikwijdte of de vorming van een gewoonterechtelijke norm die voorziet in bijkomende bijzondere rechtsgevolgen, zoals de opheffing van immuniteit (vaststelling 5).
- De CAVV herhaalt ook haar eerdere conclusies uit advies nr. 48 "Confiscatie van eigendommen van vreemde staten" dat confiscatie van eigendommen van vreemde staatseigendommen mogelijk als een tegenmaatregel in het algemeen belang kan worden gerechtvaardigd (vaststelling 6) en tegelijkertijd een beroep op tegenmaatregelen in het geval van confiscatie van Russische tegoeden als kwetsbaar te zien (vaststelling 7).
- In de kabinetsreactie wordt aangegeven dat het Kabinet vaststelling 3 van de CAVV kan volgen. Ten aanzien van vaststelling 4 wordt aangegeven dat het Kabinet de redenering van de CAVV kan volgen, maar wel enkele kanttekeningen heeft bij de conceptuele onderbouwing van de analyse. In de reactie op vaststelling 5 wordt aangegeven dat het Kabinet de mogelijkheid tot het sluiten van een verdrag niet als bijzonder rechtsgevolg van een schending van een regel van dwingend internationaal recht ziet.
- In de kabinetsreactie op vaststellingen 6 en 7 wordt verwezen naar de overwegingen uit de kabinetsreactie op advies nr. 48.

Datum

11 december 2025

Onze referentie

BZ2520956